

Hvem er rasist?

Europa må se i øynene at innvandringen fra fattige land vil fortsette, det nytter ikke å møte denne virkeligheten med en steil pro- eller kontra-debatt. (Foto: Asgeir Valldal)

Av Karl Emil Hagelund

Det er ikke helt uten risiko å delta i den offentlige debatt om innvandring. I 1987 skrev Ottar Brox en kronikk her i Dagbladet der han hevdet – i forbindelse med innvandring til Norge – at Carl I. Hagens framgang skyldtes venstresidas overdrivelser.

Det ble øyeblikkelig insinuert at han hadde rasistiske tilbøyeligheter.

La oss ta et eksempel. Forfatteren

Jon Michelet, som aldri har utmerket seg som noen fornuftig observatør av politiske begivenheter, foreslår at man tar imot en million mennesker fra den tredje verden. En slik holdning kan

skape forskjellige reaksjoner: En rasistisk grasrot kan utvikle voldelige tendenser mot allerede eksisterende innvandrere i Norge. Men Michelets forslag kan også utløse følgende reaksjon:

Mannen har jo ikke peiling på hva han snakker om. Tenk deg i praksis at vi skulle ta imot en million, og samtidig kreve at de må få samme rettigheter og samme sikkerhetsnett som alle andre norske borgere og folk som allerede er innvandret i kongeriket. Hvordan skulle dette finansieres? Ville det ikke bety at hele vårt sikkerhetsnett sprenghet, slik at også Michelets million ville bli utfattige i Norge?

Med andre ord, vi må avvise forslaget om å ta så mange som en million innvandrere. Er dette siste å ta et rasistisk standpunkt til innvandringen, eller er det å prøve å få i gang en fornuftig diskusjon om hvordan innvandringen best kan mestres?

Enhver innvending oppfattes som rasisme

som det ovenfor nevnte, kan bli oppfattet i det han kaller «den moralske elite» som rasisme. For denne gruppens debattanter er bare det absolutte godt nok, enhver innvending mot deres synspunkter er «rasisme».

Det er ikke morsomt å bli stemplet offentlig som rasist, når man selv på ingen måte føler man er det. Resultatet av dette blir følgende: De som har i og

■ ■ Debatten om innvandring må ikke ende i skyttergravskrig mellom den moralske eliten og en stadig økende rasistisk grasrot, skriver Dagbladets Karl Emil Hagelund i sin anmeldelse av Ottar Brox' nye debattbok «Jeg er ikke rasist, men...»

for seg fornuftige ting å stille opp med i debatten, uteblir. De våger ganske enkelt ikke å delta, fordi den moralske elite øyeblikkelig bruker våpenet det er umulig å forsvare seg mot. Man skal altså etter å ha deltatt i debatten, forsøke å bevise at man ikke er rasist. Da avstår man heller, og overlater valplassen til den moralske elite og til grasrot-rasismen.

Ottar Brox sammenlikner denne situasjonen med å befinne seg i ingenmannsland med skyttergravene på begge sider. De i skyttergravene skyter på hverandre, og de i ingenmannsland risikerer å bli truffet fra begge sider.

Finn Gustavsen befant seg plutselig i en slik situasjon under valgkampen i 1987 da han var redaktør av SV-organet Ny Tid. Han forutsette at Fremskrittspartiet får en brakseier på grunn av partiets spekulasjon i innvandringen. Ingen partier har noe å skryte av her, skriver Gustavsen i sin leder. «Verken en million innvandrere i vår tid, eller «innvandringsstoppen oppheves» fremmer toleransen eller gir noe svar på den positive, men også store og delikate utfordringen som et stort antall nye landsmenn representerer.»

Hans konklusjon er denne: «Tida for retningslinjer og målsettinger som både er i samsvar med våre humanitære forpliktelser og tradisjoner og ligger innenfor rammen av hva vårt land realistisk kan yte, er for lengst inne. Vi må få en politikk.»

Finn Gustavsens forsøk på å innføre en nøktern diskusjon om innvandringspolitikk i SV resulterte i en kraftig utskjelling der betegnelsen rasist også ble brukt. Partiledelsen har trolig oppfattet hans «nyanseringer» som politisk belastende, og «utformet» så et innvandringsprogram som nesten i enhver detalj kunne være utformet av den enaks-orienterte moralske eliten», skriver Brox.

Diskusjonen mellom den moralske eliten som vil ha alt eller intet, og den økende grasrot-rasismen, fører etter hvert enhver nyansert debattant fra markedet. Dermed mister man muligheten til å skape et grunnlag for praktiske gjennomførbare kompromisser.

Det hele blir en endimensjonal moralsk kappelek. Finn Gustavsen hadde formulert det slik:

«En politikk bygd på ærgjerrige, men realistiske mål ut fra de ressurser vi har. Og mål som det er realistisk å vente oppslutning om fra et rimelig stort flertall av folket.»

Ved at et innvandringsvennlig miljø (en million til landet i vår tid) kjører maksimalt uten hensyn til de reelle forutsetninger, betyr dette en forsterkning av motkreftene. Brox er ikke i tvil om at det er sammenheng mellom det han kaller uttrykks-konkurransen i de innvandringsvennlige miljøene og slike drastiske utslag av opinionsbevegelser som Fremskrittspartiets suksess i kommunevalget i 1987.

Det som skjer er at de to yttersidene forsterker hverandre. Brox uttrykker det slik: «De to systemene stimulerer hverandre i en selvforsterkende prosess, mot stadig sterkere utslag og sikker katastrofe.» Blitz-ungdommer reiser i busskolonner til Arendal for å gjøre Arne Myrdaals landsmøte fysisk umulig å avvikle. Noen av dem blir banket opp, og Myrdal tar initiativ til organisering av SA-liknende kampanjansasjoner.

Budskapet fra de innvandrings-positive sendes ikke over til fronten der de

negative finnes slik at de sistnevnte holdninger kan påvirkes. Budskapet er ikke utformet i den hensikt, nei, budskapene formuleres slik at frontene produserer legitimitet

for hverandre. Man er en gang for alle sortert i pro- og kontra-kategorier. Den som ikke er med meg, er mot meg.

Jeg er enig med forfatteren i at dette er livsfarlig både for innvandringspolitikken og samfunnets framtid. Vi må se det faktum i øynene at innvandringen til Europa fra fattige deler av verden vil fortsette. Men skal noe slikt skje uten at våre samfunn blir meget voldeligere enn tilfellet er i dag, må ikke saken ene og alene overlates til den moralske eliten og til en stadig økende rasistisk grasrot med sine myter og fordommer.

Dette tror jeg er forfatterens budskap, og jeg anbefaler boka til studium, ikke minst blant yngre generasjoner. Forfatteren er ikke alltid helt lett tilgjengelig, det er komplisert stoff han forsøker å analysere. Men tar man seg tid med denne boka, får man meget igjen for det lille strevet.

INNLEGG OG UTFALL

Alt kan læres på seminar

Nå går utredningen «Rettsikkerhet for mennesker med psykisk utviklingshemming» høyringsrunden, og her vært innom likestillingsombud Inge Stabel.

Hun finner ingen grunn til å spare på kruttet når hun omtaler klientenes seksualliv og utvalgets forslag til løs-

ning av problemene omkring det.

Hun minner om at «retten til et seksualliv begrenses

lovmessig av reglene i straffeloven», og tar avstand fra at «kvalifisert person med faglig bakgrunn

for dette» skal gis anledning til å yte hjelp som «profesjonell tjenesteyter».

■ ■ Troen på det norske meritokrati

latet til å være grenseløs hos utvalgets medlemmer.

Men krav om profesjonalitet som seksualhjelp innen omsorgen for psykisk utviklingshemmede finner Inge

Stabel både «umenneskelig og urealistisk», og jeg griper meg i å spørre: kan den læres på seminar? Men jeg

fatter enda mer interesse for likestillingsombudets omtale av faren for misbruk av klienter med «seksual-

hjelp» som skreddersydd påskudd. Alle med erfaring fra dette omsorgs-

miljøet vet hva for følsomt område de dreier seg om, og hvor lett adgangen er til overgrep. Med pasienter som har

problemer med å formidle samtykke eller motstand, blir det ikke lett å skjelne mellom godt og ondt motiv, og – skriver Inge Stabel – «eventuelle

misbruk av denne art vil bli langt vanskeligere å oppdage og bevise».

■ ■ Her står vi igjen ved en eiendommelighet i denne utredningen: den har til hensikt å trygge rettsikkerheten for psykisk utviklingshemmede, og nærmer seg formålet gjennom forslag til tiltak som vanner ut det man vil oppnå. Jeg har tidligere påpekt

dette misforholdet i utvalgets forhold til tvang under utøvelsen av «systematiske tiltak», som er en ny evfemisme for vaskeekte afterterapi med

tvangsbehovene intakte. Parallellen er klar: i terapeutisk hensikt åpner utvalget «for begrenset bruk av tvang i systematiske tiltak», og i seksualterapeutisk hensikt kan en «profesjonell

tjenesteyter» tre i funksjon.

■ ■ Det som forbausende er avstanden mellom utvalgsmedlemmenes faglighet og den teoretiske uvirkeligheten de slipper løs i utredningen. Det er

ikke de psykisk utviklingshemmedes tåffe hverdag de beskjeftiger seg med og de skrikende behovene for vern og

verge, som forsterkes av like skrikende mangel på faglært omsorg. De

fremmer sine forslag som om samfunnet ødler med ressurser over formålene de skal uttale seg om, blinde for

alt amatørskapet og alle tilfældighetene som kommer misbruk og overgrep til ustoppelig unnsetning.

■ ■ For 25 år siden skapte foreldre og pårørende en vaktbikkje til å holde oppsikt med myndighetenes svik, og kalte den Norsk Forbund for Psykisk

Utviklingshemmede. Nå er vel dette forbundet den tyngste instansen utredningen møter på høyringsrunden, væpnet med de skarpeste argumentene?

Tvert imot. Sosialdepartementet sørget for å klippe klørne av vaktbikkja gjennom valg av forbundets

formann som medlem av utredningsutvalget. Hun lot seg velge, og forbundets organisasjonspraksis er endt i di

lettantismen.

Arne Skoue